

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 1 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 40/10, 6/13 i 70/17), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici od 30. novembra 2022. godine, utvrdio je

POLITIKU CENTRALNE BANKE CRNE GORE U 2023. GODINI

- I. U skladu sa ustavnim odgovornostima za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema, poštujući zakonom utvrđenu nezavisnost, Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) će, u cilju ostvarivanja utvrđenih odgovornosti i ovlašćenja, u 2023. godini:
 1. Voditi politiku očuvanja monetarne i finansijske stabilnosti, koristeći raspoložive instrumente i mjere iz svoje nadležnosti u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema, a naročito stabilnosti, sigurnosti i otpornosti bankarskog sektora. Nastaviti sa praćenjem efekata privremenih mjera donešenih sa ciljem ublažavanja negativnih uticaja pandemije COVID 19 i situacije u Ukrajini na finansijski sistem, kao i blagovremenog prilagođavanja ovih mjera. Radi podsticanja i očuvanja monetarne stabilnosti, vodiće aktivnu politiku obavezne rezerve zasnovanu na ocjeni efektivnosti i efikasnosti primjene postojećih rješenja. Pratiće efekte uvedenih monetarnih i makroprudencijalnih mjera i, po potrebi, pristupiti implementaciji drugih instrumenata monetarne i makroprudencijalne politike. Radi podsticanja i očuvanja finansijske stabilnosti, sprovodiće makroekonomska i finansijska istraživanja i prognoze, razvijaće strukturni makroekonomski model Crne Gore, unapređivaće indikatore za ocjenu stanja finansijske stabilnosti i prevenciju pojave sistemskih rizika, kao i okvir za djelovanje u uslovima finansijske krize. Podstićaće i predlagati primjenu međunarodnih/evropskih regulatornih standarda i najboljih praksi u oblasti finansijske stabilnosti i monetarne politike. Podržavaće izradu i publikovanje naučnih i stručnih radova na aktuelne teme iz oblasti makroekonomije, centralnog bankarstva i finansijske stabilnosti.
 2. Sprovoditi aktivnosti na praćenju implementacije Zakona o kreditnim institucijama i podzakonskih akata za sprovođenje tog zakona, uz kontinuirano pružanje pomoći kreditnim institucijama u procesu njihove primjene. Uporedo će se raditi i na pripremi izmjena i dopuna pomenutog zakona i podzakonske regulative. U cilju daljeg unapređenja regulatornog okvira za oblast poslovanja pružalaca finansijskih usluga izvršiće se analiza postojeće regulative, kao i aktivnosti na eventualnoj pripremi izmjena i dopuna Zakona o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima i podzakonske regulative. Nastaviće sa praćenjem efekata i primjenom Odluke o makroprudencijalnim mjerama koje se odnose na kredite koje kreditne institucije odobravaju fizičkim licima čiji je cilj održavanje, odnosno povećanje otpornosti finansijskog sistema i održivog finansiranja fizičkih lica. Registar zaduženja pojedinih lica prema kreditnim institucijama i drugim licima utvrđenim zakonom i propisom Centralne banke (Kreditni registar) i dalje će se unapređivati. Kreiraće se novi proizvodi za supervizorske potrebe, kao i potrebe finansijskih institucija, u dijelu koji se odnosi na informacije o finansijskim iskazima pravnih lica i finansijskim pokazateljima koji će se iz njih generisati za posljednje tri godine, čime će se olakšati procjena kreditnog rizika pravnih lica.

Nastaviti sa unapređenjem posredne (off-site) kontrole kreditnih institucija i pružalaca finansijskih usluga razvojem supervizorskih alata i tehnika, što je neophodno za sveobuhvatno, kontinuirano i efikasno praćenje poslovanja i rizika kojima su kreditne institucije i pružaoci finansijskih usluga izloženi ili mogu biti izloženi. Radiće se na unapređenju mjesečnih i kvartalnih izvještaja kreditnih institucija i pružalaca finansijskih usluga u cilju dobijanja sveobuhvatnije slike o njihovom finansijskom stanju i poslovanju. Nastaviti sa vršenjem neposrednih i posrednih kontrola poslovanja kreditnih institucija i pružalaca finansijskih usluga i, u zavisnosti od utvrđenog činjeničnog stanja i rizičnog profila kreditnih institucija i pružalaca finansijskih usluga, preduzimati potrebne mjere, kao i druge radnje i aktivnosti u skladu sa zakonom. U skladu sa utvrđenim potrebama, sprovoditi neposredne i posredne ciljane kontrole pojedinih subjekata, kao i tematske kontrole na nivou sistema kreditnih institucija ili pružalaca finansijskih usluga i u kontinuitetu pratiti dalju usklađenost poslovanja finansijskih institucija sa Zakonom o međunarodnim restriktivnim mjerama i odlukama Vlade Crne Gore donijetim na osnovu tog zakona. Nastaviti sa primjenom politike opreznog izdavanja dozvola za rad kreditnim institucijama, kao i odlučivanja u postupcima po zahtjevima za izdavanje odobrenja za vršenje funkcije člana nadzornog i upravnog odbora, odlučivanja za sticanje kvalifikovanog učešća u odnosu na izmjene strukture akcionara postojećih kreditnih institucija, a polazeći od zaštite interesa deponenata i povjerilaca, kao i izdavanja drugih odobrenja na osnovu Zakona o kreditnim institucijama i podzakonskih akata donijetih za sprovođenje tog zakona. Nastaviti sa primjenom politike opreznog izdavanja dozvola za rad pružaocima finansijskih usluga i odobrenja u skladu sa Zakonom o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima.

Radiće se na izradi i razvoju planova sanacije za sve kreditne institucije, obračunu minimalnog regulatornog kapitala i kvalifikovane obaveze za kreditne institucije, kao i obračunu redovnih doprinosa koje kreditne institucije treba da uplaćuju Sanacionom fondu. Nastaviće se aktivnosti na daljem usklađivanju sa evropskim regulatornim okvirom u dijelu sanacije, sa ciljem poboljšanja operativnog sprovođenja sanacije kreditnih institucija, kao i jačanja nadležnosti organa za sanaciju. Sarađivaće se intenzivno sa organima za sanaciju matičnih kreditnih institucija i grupa kreditnih institucija iz drugih država koja imaju zavisna pravna lica u Crnoj Gori, kao i sa Jedinostvenim odborom EU za sanaciju (Single Resolution Board - SRB) u pogledu razmjene informacija, kao i u pogledu planiranja sanacije kreditnih institucija sa prekograničnim poslovanjem.

Preduzimati aktivnosti u cilju daljeg unapređenja sistema u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma od strane subjekata nad kojim vrši nadzor, kroz razvoj i unapređenje primjene pristupa kontrola zasnovanih na procjeni rizika, kao i procjeni upravljanja rizicima od strane obveznika, naročito kreditnih institucija. Kontinuirano vršiti neposredne kontrole primjene Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, kao najvažnijeg strateškog dokumenta u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Sprovoditi aktivnosti na edukaciji i kontroli primjene obaveza koje će proisteći usvajanjem novog Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Takođe, nastaviće saradnju sa domaćim i međunarodnim institucijama u ovoj oblasti, uz dalje unapređenje okvira i implementaciju

međunarodnih standarda, kao i sa aktivnim učešćem u delegaciji Crne Gore pri Komitetu Savjeta Evrope – Moneyval-u. Nastaviće da preduzima sve aktivnosti i adekvatne mjere u cilju daljeg unapređenja zaštite prava klijenata kreditnih institucija i korisnika finansijskih usluga. Sprovoditi aktivnosti na edukaciji i kontroli kreditora u vezi sa implementacijom obaveza koje će proisteći usvajanjem novog Zakona o potrošačkim kreditima.

3. Podržavati ostvarivanje ekonomske politike Vlade Crne Gore, ne dovodeći u pitanje ustavne odgovornosti, ostvarivanje ciljeva i nezavisnost Centralne banke, i to: implementacijom mjera i instrumenata u funkciji održavanja finansijske stabilnosti i podsticanja ekonomskog rasta i razvoja.
4. Sprovoditi aktivnosti koje će obezbijediti održavanje sigurnog i efikasnog platnog sistema Centralne banke, kao i platnog prometa uopšte. U cilju daljeg unapređenja platnog sistema nastaviće sa implementacijom međunarodnih standarda, principa i najboljih praksi funkcionisanja savremenih platnih sistema. Nastaviće sa aktivnostima na uvođenju sistema za instant plaćanja, u cilju obezbjeđivanja jednostavnijeg i bržeg izvršavanja platnih transakcija i podsticanja konkurentnosti na tržištu i/ili smanjenja troškova. Takođe, unapređivaće kvalitet platnog sistema kroz realizaciju i kontinuirano razvijanje funkcije nadgledanja tog sistema. Nastaviće da aktivno učestvuje i podržava razvoj tržišta plaćanja kroz usaglašavanje sa novim tehnologijama (fintek), unapređenje infrastrukturnog okvira i podršku razvoju digitalizacije u oblasti plaćanja. Kontinuiranim vršenjem kontrole, u cilju obezbjeđivanja poslovanja pružalaca platnih usluga u skladu sa zakonom i propisima donešenim na osnovu zakona, unapređivaće kvalitet obavljanja usluga platnog prometa. Sprovoditi opreznu politiku izdavanja odobrenja platnim institucijama i institucijama za elektronski novac, kao i upisa i brisanja iz registra pružalaca usluga informacija o računu.

Sprovodiće aktivnosti na praćenju implementacije Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu i donošenju podzakonskih akata za sprovođenje tog zakona, u cilju omogućavanja pružanja novih platnih usluga, kao što su: usluge iniciranja plaćanja i usluge pružanja informacija o računu, kao i unapređenja transparentnosti u oblasti pružanja platnih usluga i veće sigurnosne zaštite korisnika platnih usluga, naročito potrošača.

Sprovodiće aktivnosti na praćenju implementacije Zakona o uporedivosti naknada povezanih sa računom za plaćanje potrošača, prebacivanju računa za plaćanje potrošača i računu za plaćanje sa osnovnim uslugama, kao i podzakonskih akata za sprovođenje tog zakona, u cilju efikasnosti pružanja tih usluga.

5. U cilju efikasnog upravljanja međunarodnim rezervama u okruženju koje karakteriše izlazak iz negativnih stopa na eurskom tržištu, ali istovremeno i krajnje kompleksno tržište bez adekvatnih prognoza, a rukovodeći se načelima likvidnosti i sigurnosti ulaganja, upravljaće međunarodnim rezervama u skladu sa definisanom politikom. Permanentno će pratiti situaciju na međunarodnom finansijskom tržištu i revidirati, a po potrebi i inovirati, investicionu politiku, pri

čemu će razmatrati uvođenje novih i repozicioniranje postojećih finansijskih instrumenata, kao i saradnju sa novim inostranim partnerima. Analizirati finansijsku situaciju i kreditni rejting banaka i emitenata, i u skladu sa tim preusmjeravati sredstva ka onim koji obezbjeđuju poboljšanje odnosa rizika ulaganja i ostvarenog prinosa. Posebno će analizirati tržište zelenih obveznica i potrebu definisanja limita u okviru investicione politike vezano za ovo tržište.

Unapređivaće kvalitet obavljanja poslova platnog prometa sa inostranstvom kroz prilagođavanje i implementaciju međunarodnih standarda i principa funkcionisanja savremenih platnih sistema. Održavaće kontinuitet aktivne poslovne saradnje sa korespondentskim bankama.

6. Obezbiđiti kvalitetno i efikasno obavljanje poslova depozitara i bankara državnih organa i organizacija, kao i poslove fiskalnog agenta.
7. Kontinuirano raditi na sveobuhvatnom i efikasnom sagledavanju potreba i planiranju optimalnih količina i apoenske strukture gotovog novca neophodnog za uredno i blagovremeno snabdijevanje kreditnih institucija i drugih klijenata Centralne banke. Nastaviti aktivnosti na sprovođenju zaštite eura od falsifikovanja, kao i saradnju sa nadležnim inostranim i domaćim institucijama (Evropska centralna banka, Evropski sistem centralnih banaka, Evropska komisija, Evropski centar za tehničku i naučnu saradnju, Vrhovno državno tužilaštvo i Uprava policije). Takođe, razvijaće infrastrukturu za potrebe unapređenja rada Trezora CBCG, formiranja adekvatne i kvalitetne baze podataka, unapređivati analizu sumnjivih primjeraka novčanica i kovanog novca, kao i saradnju sa nadležnim državnim organima i institucijama u Crnoj Gori i inostranstvu u tim oblastima.
8. Unapređivati statistiku za koju je Centralna banka nadležna kao zvanični proizvođač statistike, a posebna pažnja će biti posvećena implementaciji međunarodnih metodologija. Završiće aktivnosti na uvođenju novog sistema izvještavanja kreditnih institucija prema Centralnoj banci, sa postizanjem pune usklađenosti sa EU standardima u proizvodnji monetarne i finansijske statistike. Nastaviće aktivnosti na razvoju statistike finansijskih računa. Unapređivaće sistem direktnog izvještavanja u cilju podizanja kvaliteta statistike platnog bilansa, međunarodne investicione pozicije i spoljnog duga.
9. Nastaviti sa aktivnim učešćem u pregovaračkom procesu Crne Gore sa Evropskom unijom, u cilju daljeg usklađivanja zakona i podzakonskih akata sa propisima EU, iz okvira nadležnosti Centralne banke. Intenziviraće saradnju sa centralnim bankama i drugim međunarodnim finansijskim institucijama i organizacijama, a naročito sa Međunarodnim monetarnim fondom i Svjetskom bankom, kako bi se zajednički identifikovale mogućnosti za oporavak: od šokova izazvanih ratom u Ukrajini, pandemijom koronavirusa, rastom inflacije, cijena hrane i energenata, globalnom geopolitičkom nestabilnošću i posljedicama klimatskih promjena sa kojima se trenutno suočavamo.

Razvijaće saradnju sa supervizorima stranih matičnih banaka i bankarskih grupa koje imaju zavisna pravna lica u Crnoj Gori, kao i ključnim finansijskim

institucijama poput Evropske banke za obnovu i razvoj, Evropske centralne banke i Evropskog bankarskog regulatora, sa ciljem usklađivanja supervizorskih aktivnosti. Pratiće, radi implementacije, međunarodne multilateralne dogovore i usvojene konvencije u oblasti bankarstva. Sa ciljem daljeg usklađivanja regulatornog, institucionalnog i operativnog okvira sa standardima Evropskog sistema centralnih banaka, nastaviće se sa aktivnim učešćem u pripremi i implementaciji projekata koji se finansiraju iz fondova Evropske unije. Intenziviraće aktivnosti na snaženju administrativnih kapaciteta i stvaranju uslova za buduće nesmetano funkcionisanje Centralne banke u okviru Evropskog sistema centralnih banaka.

10. Nastaviti sa stručnim usavršavanjem zaposlenih, sa posebnim akcentom na učešće zaposlenih na seminarima i radionicama u organizaciji relevantnih međunarodnih institucija i organizacija, kao i obukama u organizaciji Centralne banke.
11. Nastaviti da blagovremeno pruža pouzdane i precizne informacije o svim aspektima poslovanja, polazeći od najviših standarda transparentnosti. Afirmisaće podizanje nivoa informisanosti i finansijskog znanja u društvu, u cilju boljeg razumijevanja centralnog bankarstva, značaja finansijske stabilnosti i sigurnosti bankarskog sistema. Intenziviraće aktivnosti iz oblasti finansijske edukacije, finansijske pismenosti i uključenosti, sprovođenjem tradicionalnih projekata poput „Nedjelje štednje“ i „Svjetske nedjelje novca“. Poseban segment edukacije posvetiće razvoju digitalne komunikacione platforme, komunikacije na društvenim mrežama i edukaciji iz oblasti bankarskih i platnih sistema, kao nezaobilaznog savremenog trenda.
12. Nastaviti sa aktivnostima na daljoj promociji Muzeja novca, kao institucije od kulturno-istorijskog značaja i institucije od značaja za edukovanje javnosti i promovisanje uloge i važnosti Centralne banke u finansijskom sistemu Crne Gore. Takođe, nastaviće aktivnosti, u skladu sa objektivnim mogućnostima, na daljem sakupljanju muzejskog materijala radi dopunjavanja numizmatičke zbirke, u cilju očuvanja, zaštite i zadržavanja istorijskog i kulturnog nasljeđa iz oblasti numizmatike u Crnoj Gori.
13. Nastaviti da unapređuje i ostale oblasti iz svoje nadležnosti koje su od značaja za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija, i to: informacioni sistem uz obezbjeđivanje adekvatnog nivoa njegove raspoloživosti i sigurnosti, a naročito ICT infrastrukturu koja je namijenjena kao podrška za rad Platnom sistemu Centralne banke, glavnom bankarskom sistemu, sistemu prinudne naplate, kao i ostalim sistemskim servisima za potrebe internih i eksternih korisnika; sistema za upravljanje operativnim rizikom, bezbjednosti informacija, kontinuiteta poslovanja, primjereno standardima i dobroj praksi iz ovih oblasti u okviru Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke.

14. Nastaviti da se u okviru svog poslovanja vodi principima društveno odgovorne institucije, kao i da usvaja, promoviše i primjenjuje proklamovana načela u oblasti ljudskih prava, prava iz oblasti rada, zaštite životne sredine i borbe protiv korupcije, koji su definisani u Globalnom sporazumu Ujedinjenih nacija. U skladu sa finansijskim mogućnostima, nastaviće da izdvaja dio svog prihoda za humanitarne akcije i podršku razvoju kulturnih, istorijskih i drugih vrijednosti društva, te tako doprinositi jačanju civilnog društva kroz javno učešće u brojnim društvenim aktivnostima. Nastaviti da vodi politiku aktivnog djelovanja na jačanju otpornosti finansijskog sistema na izazove klimatskih promjena i usklađuje svoje poslovanje sa ciljevima održivog razvoja i principima zelene ekonomije.

II. Ova politika objavljuje se na internet stranici Centralne banke Crne Gore.

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

**PREDSJEDAVAJUĆI
GUVERNER**

Br. 0101-8386-2/2022
Podgorica, 30. 11. 2022. godine

dr Radoje Žugić, s.r.